

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Tractatvs IV. De infinitate corporis naturalis, aliarumve etiam rerum quo
ad extensionem localem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

hauſta eſſet eius omnipotentia: quia ſcientia Dei quamuis cognoſcat quidquid eſt cognoſcibile, nihilque ei cognoſcendum ſuperſit, non propterea exhauritur: ergo ſimiliter in præſenti, &c. Præterea quod Deus in eo euentu nihil amplius producere poſſet, non ex defectu potentia in Deo; ſed ex incapacitate obiecti proficiſceretur: ſicut quod Deus chimaram producere nequeat, non ex defectu diuinæ omnipotentia; ſed ex repugnantia chimaræ oritur: ergo ſicut quod Deus chimaram producere non poſſit, nullius in eo imperfectionis indicium eſt: ita ſimiliter quod Deus in eo euentu nihil amplius operari poſſet, eius potentiam imperfectam, exhaustamve eſſe non concluderet. Vtius quamquam Deus nihil in eo euentu de nouo producere poſſet, tamen quæ produxit deſtruere, & reproducere, aut non deſtructa conſeruare poſſet: at non maius eſt, rem de nouo producere, quam eam deſtructam reproducere, aut ne deſtruat, continuo conſeruare: ergo omnipotentia Dei in eo euentu exhausta non eſſet. Tandem: ſi quod Deus in ea hypotheſi nihil de nouo producere poſſet, eius omnipotentiam exhaustum iri argueret; ſanè de facto eius omnipotentia diminuta, & non tam latè patens, quam antea dici deberet: ſiquidem de facto nequit tantumdem producere de nouo, quantum antea; eo quod partes vniuerſi exiſtentis produci non poſſint de nouo; ſicut, antea quam exiſterent, produci poterant.

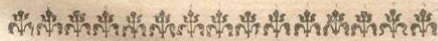
28.

Tertia ratio contraria aliorum eſt: quia ſi infiniti homines à Deo producti habeant infinitos lapides, ſinguli nimirum ſingulos, eosque in acerrum proiciant; duo profectò exinde ſequentur inconuenientia. Primum eſt, ſi quiſque lapidem ſuum reſumat, acerrum illum exhaustum, & non exhaustum iri: exhaustum quidem iri, quia nullus ſuper eſſet lapis: non exhaustum iri, quia infinitus eſt: quod autem eſt infinitum, nequit exhauriri. Secundum inconueniens eſt, quemuis hominum illorum poſſe, & non poſſe reſumere ex eo acerruo denos lapides: poſſe quidem, quia ſi ſinguli proiicerent denos lapides, ſinguli denos reſumere poſſent: at acerruus nihilo minus infinitus eſt, quam ſi deni lapides à quouis proiecti eſſent: ergo ex eo acerruo quiſque denos lapides poſſet reſumere: non poſſe quidem, quia ſi ſinguli ſingulos tantum lapides, quos poſuerunt, reſumerent, acerruus exhauriretur, nulluſque in eo lapis remaneret: at ſi ſinguli denos lapides reſumere ex acerruo poſſent; ſanè accipiendo ſingulos tantum, acerruus minimè exhauriretur, ſed potius infiniti in eo lapides remanerent: ergo ſinguli denos lapides reſumere non poſſent: aut aliter, ſi ſinguli denos lapides accipere poſſent, quiſque haberet plures lapides quam antea, vt perſpicuum eſt, & non plures, quia eoſdem lapides, quos antea, nullumque alium haberent.

29.

Reſpondeo ad primum inconueniens; in hypotheſi argumenti, acerruum lapidum præciſè exhaustum iri. Quod autem infinitum ſit, non obſtat: quia infinitum ablatione infiniti exhauriri valet; ſolaque finiti ablatio eſt, quæ illud non poteſt exhaurire. Ad ſecundum inconueniens dicendum eſt: in eadem hypotheſi ſinguli ſingulos tantum lapides reſumere poſſent, ſi vti ſupponitur; omnes reſumerent. Quod autem ille

acerruus non ſit minor, quam ſi ſinguli denos lapides proieciffent; in quo tamen euentu quiſque denos reſumere poſſet: hoc, inquam, non obſtat: quia licet vterque acerruus infinitus ſit, atque adeò vnus alio maior, aut minor non ſit; tamen in vno acerruo ſunt infiniti lapides, qui in alio non ſunt: quod ſufficit, vt ex vno acerruo ſinguli reſumere non poſſent, niſi ſingulos lapides, quos poſuerunt; ex alio verò denos, quos proiecerunt. Tandem plura argumenta congeri ſolent; quæ eo tendunt, vt oſtendant, infinitam multitudinem infinitum locum occupare non poſſe; atque adeò omnino impoſſibilem eſſe: ſi enim poſſibilis eſſet, infinitum locum occuparet, aut certè poſſet. Verum in primis hæc argumenta multitudinem rerum ſpiritualium in eodem loco naturaliter penetrabilium impoſſibilem eſſe non conuincunt: deinde neque multitudinem rerum materialium repugnare nequam perſuadent; cum etiam hæc in eodem loco diuinitus penetrari poſſint. Rurſus infinitam multitudinem infinito loco collocatam non implicare tract. ſequenti fuſè oſtendam.

TRACTATUS IV.

De infinitate corporis naturalis, aliarumve etiam rerum quoad extensionem localem.

CAPVT PRIMVM.

An corpus aliquod ſimpliciter infinite extendi poſſit quoad locum, & tamen duobus terminis claud?

ON poſſe, contra P. Arriaga diſp. 13. phyſicor. ſeſtione 1. & alios Recentiores, cenſeo, & probò. Si poſſibilis eſſet dimenſio aliqua corporea, locum ſimpliciter, ac verſus maximum infinitum occupans, & tamen duobus terminis clauſa; ſanè poſſet Deus creare triangulum, à cuius puncto pyramidali ad eius baſim eſſet infinita diſtantia. Fac ergo tale triangulum exiſtere, & in eo duci iuxta punctum pyramidale lineam vnus palmi, & poſtea lineam duorum palmorum, mox lineam trium palmorum, deinde lineam quatuor palmorum, & ſic in infinitum vſque ad lineam vaſis pyramidi oppoſitam; ita vt nulla linea aliam ſibi immediatam niſi vno palmo ſuperet. Quo poſito, ſic argumentor: baſis eius trianguli eſt infinita, vt aduerſarij ſupponunt, & de ſe perſpicuum eſt, eo quod excedat lineas infinitas; quarum quatuor alia maior eſt: linea etiam proxima baſi, ſiue penultima infinita eſt, cum à baſi infinita ſolum vno palmo excedatur: eadem ratione linea antepenultima infinita erit, & ſic de alijs anterioribus in infinitum: deinde lineæ à puncto pyramidali inchoantes finita ſunt: ergo iam à lineis finitis ad lineas infinitas ſit tranſitus in eo triangulo:

ergo

ergo est assignare aliquam lineam finitam, & etiam aliquam lineam infinitam; à quarum vna ad aliam immediate fiat transitus: aliàs qua ratione à finitis ad infinitas immediata progressio esset: cum ergo nulla lineam aliam sibi immediatam, & proximè anteriorem excedat nisi vno palmo sequitur, lineam aliquam infinitam excedere finitam vno solo palmo: atque adèd finitum additione finiti fieri infinitum. Consequens autem est manifestissimè absurdum: ergo & illud ex quo sequitur.

2. Confirmatur, & declaratur: lineæ finitæ à pyramide eius trianguli incipientes, triangulumque secantes, quamuis sunt numero infinitæ, non possunt non claudi terminis nec non habere primam lineam finitam, vniùs videlicet palmi, & vltimam etiam finitam: si enim iuxta aduersarios lineæ finitæ, & infinitæ eius trianguli terminis clauduntur: ergo à fortiori solæ lineæ finitæ; præsertim cum earum numerica infinitudo in contrarium ob esse non possit: at vltima linea finita eius trianguli post quam immediatè sequitur linea infinita, ab eâ vno solo palmo superatur: ergo linea finita vno solo palmo superatur à linea infinita, & additione vniùs palmi infinita euadere poterit.

3. Secundò probatur nostra sententia: quantitas successiua simpliciter infinita duobus terminis claudi non potest, nec primum, & vltimum sortiri: ergo nec quantitas infinita permanens. Consequentia perspicua est: antecedens suadetur: quantitas successiua durationum, quibus Iudas cruciandus est, claudi nequit duobus terminis, videlicet prima duratione, & vltima duratione cruciatuum eius, vt fide sanctum est: non alia ratione nisi quia simpliciter infinita est. Tertio probatur eadem sententia: quantitas discreta, siue numerica simpliciter infinita duobus terminis coerceri, aut primam, & vltimam vnitatem sortiri non potest: ergo, &c. Antecedens manifestum est: aliàs cur numerus millenarius simpliciter infinitus non sit, esto prima vnitatem, & vltima cohibeatur. Quarto tandem suadetur nostra, ac verior opinio: quia (vt aliorum Patrum testimoniis superseedam) ei aperte suffragatur Tertullianus in lib. contra Hermogenem, vbi materiam existentem loco determinato, siue terminis, atque extremis clauso infinitam esse negat, in hæc verba: *Subiacentem facis Deo materiam, & vti que locum illi, qui sit infra Deum. In loco ergo materia: si in loco, ergo intra locum: si intra locum, ergo determinatur à loco, intra quem est: si determinatur; habet lineam extremam, quam, quantum proprie peccator, agnosci sine esse omni rei, cuius linea extrema est: non ergo erit infinita materia, que dum in loco est, à loco determinatur, & dum determinatur ab illo extrema eam linea potitur.* Hactenus ille.

4. At enim Arriaga, & cæteri aduersarij obiciunt primò; species creaturarum inter hominem, & lapidem v. g. possibiles esse infinitas: & tamen duobus terminis clauduntur, homine scilicet, & lapide: hic enim, quia omnium imperfectissimus est inter eas primus est; & ille vltimus, quia perfectissimus: quis autem neget, primum, & vltimum quatenus talia terminos esse, atque extrema? Similiter ergo in præsentia, &c. Secundò: producat Deus virgam infinite longam versus Orientem, & versus Occidentem fini-

tam, eamque diuidat, ac portionem infinitam ab ea auferat: siquidem infinitum diuidi potest in duo infinita, quæ simul sumpta maius infinitum sint, quàm quodlibet eorum seorsim acceptum: sane eiusmodi portio abscissa, non obstantè eius infinitate, claudetur duobus terminis, quos vltra, citraque nequeat consistere: habebit enim versus Occidentem punctum determinatum, à quo incipit, vt supponitur: deinde & versus Orientem punctum, in quo finiatur, & vltra quod nullum aliud sit, nempe id, quod cum cæteris virgæ partibus vnionem amittit continuatiuam, siue, in quo facta est virgæ diuisio in duas partes infinitas.

6. Tertio arguunt; & eodem fere redit. Potest Deus intensionem aliquam versus maximum infinitam in eodemque loco, & subiecto penetratam diuidere in duas medietates. Claritatis ergo gratia prioris medietatis gradus sint heterogenei; certe in ea erit primus, & vltimus gradus, adeoque duobus terminis claudetur: primus, vt supponitur: vltimus, nempe ille, à quo cæteri sunt ablati. Et tamen eiusmodi medietas est infinita: constat enim dimidium infiniti non posse non esse infinitum: aliqui infinitum resultare posset præcisè ex duobus finitis, vno scilicet, & altero dimidio suo. Quidni ergo similiter possibilis sit extensio versus maximum infinita, infinitumque locum occupans; & tamen duobus terminis coarctata. Quarto iuxta Aristotelicam de compositione continui sententiam, in ligno bipalmari v. g. sunt infinita partes, omnesque inter duo puncta terminatiua collocatæ: cur ergo magnitudo habens infinitos palmos v. g. nequeat duobus terminis includi.

7. Quinto arguunt: eiusmodi magnitudo si daretur, non omnes eius partes collectiue sumptæ haberent aliam post se, versus Orientem v. g. quia præter omnes non est alia: ergo aliqua earum non haberet aliam post se versus Orientem, adeoque magnitudo, quæ omnibus constaret, terminum versus Orientem haberet: eadem ratione probari potest, & quod eum haberet versus Occidentem. Talis ergo magnitudo versus maximum infinita, & infinito loci spatio commensa, ac nihilominus vtrinque terminata non repugnat. Sexto denique arguunt contrarij: quia ad infinitum verè tale sufficit, vt successiue nequeat percurrì, aut finiri: non ergo quod versus locum terminos minimè sortiatur: eos ergo poterit sortiri.

7. Sed ad primum respondeo, hominem, & lapidem esse terminos non immediatos, sed mediatos infinitarum specierum possibilium vtrumque interiacentium, vt explicatum, ac probatum à nobis est cap. 2. huiusmet tract. in 4. rat. At in præsentia quæstio est de terminis immediatis: id est de palmis, v. g. quorum primus, & ex vna parte terminans, habeat immediate post se secundum, & hic tertium, & sic vltra in infinitum: pariterque vltimus ante se penultimum, & hic ante se alium, & sic vltimum sine fine. Secundum argumentum contrarium falsò supponit, vnum infinitum esse propriè maius alio: nec minus, falso, quod possit virga versus Occidentem finita, & termino aliquo clusa, stante quidem eadem positione partium diuidi in duas quantitates, siue portiones infinitas, euidentem enim est, vbi cumque fiat eius scissio, atque diuisio, eius vi non quantitatem infinitam, sed finitam ab infinita
Cc 4 abscindi

abscindi debere: Haud tamen propterea negaverim, virgam illam aliter collocatam, ac versus Orientem, & etiam Occidentem sine fine productam posse in duas partes infinitas dissecari: de quo infra.

8. Ad tertium argumentum similiter negandum est; in tensionem infinitam in duas medietates infinitas posse dividi, ad modum, quo intenditur ab adversariis. Adde, quod medietas una, & altera denotent divisionem æqualem: at nihil magis repugnans aut in intelligibile, quàm intensionem versus maximum infinitam dividi posse in partes æquales, huiusmodi enim divisio in medio rei diuisa fieri debet: at in illa intensione non daretur medium: hoc siquidem est, quod æqualiter distat ab extremis: in præfata autem intensione non essent duo extrema, sed vnum, ut supponitur. Ad quartum argumentum dicendum est, partes infinitas continui bipalmaris v. g. esse partes proportionales, & indeterminate: at impræsentiarum de solis partibus infinitis determinatis, ac non proportionalibus disputari, an possint duobus terminis versus locum claudi.

9. Quintum argumentum contrarium in eo peccat, quod iuxta illud magnitudo versus maximum infinita, infinitumque locum occupans, non tantum posset, sed etiam deberet utrinque terminos, quibus clauderetur, habere: Sequela est evidens: consequens autem vel iuxta ipsos adversarios falsum. Deinde, quod effici non possit aliquam magnitudinis infinitæ partem non habere, aliam post se, ex eo, quod omnes eius partes aliam post se non substineant; alterum, inquam, horum ex altero non effici in simili demonstratum est à nobis supra. cap. 3. huius tractatus: ibique breviter ostensum, quo pacto intelligenda sit communis illa Dialecticorum de æquipollentis agentium regula: *non omnis, quidam non.*

10. Ad postremum argumentum adversariorum respondeo; ita quidem rem se habere, ut si aliquid non possit successivè pertransiri, ac finiri per infinitas partes determinatas æternitatis, eo ipso sit infinitum versus maximum, locumque infinitum occupare possit, at vnde probant adversarij, quod ita versus durationem non habet terminum, illud tamen eum habere posse versus locum. Quemadmodum infinitæ partes determinatæ æternitatis non possunt claudi duobus terminis, ac propterea efficiunt, ut in iis nullum infinitum verè tale possit successivè percurrì, ac finiri: cur etiam infinitæ partes determinatæ loci non debeant carere primo, & ultimo, terminosque, quibus cohibeantur; respicere. Quod si respiciunt, hoc ipso repugnat magnitudo illa localiter in infinitum protensa; & tamen duobus terminis clausa: id enim esset, locum, quem occuparet, terminis claudi, quantumvis haberet infinitas partes determinatas: quo tamen nihil absurdius.

CAPVT II.

Magnitudinem corpoream infinitè simpliciter extensam quoad locum non repugnare verius est.

11. Ita Okamus, Gabriel, Gregorius, Bassolis, Auicenna, Algazel, Vazquez, Hurrado, & Conimbricenses atque Compton. tract. præced. c. 4. à nobis citari. Quibus adde Maironium in 2. dist. 9. quæst. 1. Alliacen. ibid. dist. 42. quæst. 13. art. 3. Holchor. dist. 9. quæst. 2. art. 5. Argentin. dist. 1. quæst. 2. art. 2. Adam. in 3. dist. 14. quæst. 10. art. 2. dub. 2. Almain. ibid. dist. 10. quæst. 1. Maiorem in 1. dist. 44. quæst. 3. ac nostrum Arriaga disp. 13. physic. sect. 4. Suadetur autem hæc sententia, quam ut vioremi amplexus sum: primo à paritate multitudinis, siue quantitatis discretae, simpliciter, atque cathegorematicè infinitæ, quam possibilem esse supra ostendi: secundò à paritate durationis, siue quantitatis successivæ, & continuæ, de qua etiam infra constabit, quod sit possibilem infinita: tertio denique à solutione argumentorum, quæ nobis communiter obijciunt adversarij: qui quidem plurimi sunt, & valde graues, ut videre est apud Balchazarem Tellez disp. 31. & Phys. sect. 1. conclus. 4.

12. Primum ergo argumentum contrarium est: B. Thomæ 1. part. quæst. 7. art. 3. & sic habet: omne corpus aut est naturale, idest: constans materia, & forma, aut mathematicum, idest: constans materia, & sola quantitate: at utrolibet modo consideretur corpus, repugnat infinitum esse: forma enim substantialis exposcit determinata, & finita accidentia, atque adeo determinatâ, finitamque quantitatē, quæ formæ substantialis corporeæ magis necessaria, magisque vniuersalis proprietas est: igitur corpus naturale forma substantiali constans finitam quantitatē sibi vendicat, atque adeo in infinitum protendi nequit. Deinde, corpus mathematicum, siue quantum repugnat sine forma mathematica, quæ mathematicum denominetur: at forma mathematica corporis est figura: ergo repugnat corpus mathematicum sine figura: at si daretur corpus mathematicum infinitum, illud figura careret; siquidem omnis figura terminis comprehenditur: corpus autem infinitum eo ipso interminatum, illimitatumque est.

13. Verùm hæc ratio in primis falso supponit; corpus naturale materia, & forma constare; cum probabilius sit, corpus naturale substantialiter simplex non repugnare, uti supra lib. 3. tract. 2. ostendimus: deinde falsò etiam supponit, formam omnem substantialem finitam quantitatē exposcere: cur enim forma substantialis infinita, & sine termino protensa infinitam quantitatē postulare nequeat. Rursus perperam supponit corpus mathematicum, siue quantum vendicare sibi pro forma figuram: cum potius eius forma sit quantitas, siue hæc terminis cohibeatur, siue non. Et quidem corpus quantum absque vlla figura, vllisue terminis mathematico dici posse, & à mathematicis considerari constat ex Euclide lib. 1. petitione 4. vbi corpus posse esse maius, & maius in infinitum; ac proinde saltem syncathegorematicè interminum, & expers figuræ faris perspicuè

perspicue tradit. Tandem, esto figura sit forma corporis mathematici; certe absque ea diuinitus esse poterit: haud secus ac materia prima sine forma physica, & substantiali supernaturaliter produci sustinet.

14. Secundum argumentum est eiusdem B. Thomæ vbi supra: fundamentumque habet in Aristotelē 1. de cælo cap. 5. Si daretur corpus infinitum, illud esset, & non esset mobile; quæ contradictoria sunt: esset mobile, quia esset corpus naturale constans materia, & forma; atque ad eò mobile, cum natura sit principium motus, & quietis, &c. Non esset mobile, quia neque motu recto moueri posset; motus enim rectus postulat terminum à quo, & terminum ad quem, quorum hic acquiratur, & ille deseratur: at corpus infinitum terminum ad quem de nouo acquirere, aut terminum à quo deserere non posset, eo quod mole sua omnē locum occuparet: deinde motu circulari corpus illud cieri non posset: quia cum corpus motu circulari mouetur, ex lineis, quæ ab eius centro ducuntur, vna ad alterius locum peruenire debet; vt videre est in radiis alicuius rotæ in orbem uolutæ; quorum vnus alteri succedit: at ex lineis corporis infiniti circulariter moti nequiquam vna ad alterius locum deuenire posset: ergo corpus illud circulariter, siue in orbem moueri non posset. Minor probatur: quia quò magis lineæ à centro ductæ ab eo distant, eo magis inter se distant, vt constat ex Euclide lib. 3. prop. 26. & experientia ipsa aperte restatur: at lineæ à centro, aut quasi centro corporis infiniti ductæ, ab eo in infinitum porrigerentur: ergo inter se infinitè distitæ essent, atque ad eò nunquam per motum vna ad alterius locum deuenire posset: aliàs distantia infinita finito tempore, motuque horæ v.g. percurri transireque sustineret.

15. Respondeo in primis, corpus naturale, siue mobile, non in ordine ad solum motum localem, sed in ordine ad quemuis alium, siue latio, siue alteratio, siue alia quæuis materialis mutatio sit, dici posse: quare corpus illud infinitum, quantum libet localiter immobile, naturale tamen, ac simpliciter mobile esse posset. Deinde; vt corpus aliquod mobile, & naturale sit satis est, vt quoad singulas suas partes principium motus, & quietis in se habeat: atqui corpus infinitum quoad singulas partes finitas moueri posset, esto quoad omnes collectiue sumptas simul mouere nequirit: quoad singulas inquam, partes in sensu diuiso aliarum ab aliis, aut si alia sine aliis existerent. Rursus fac corpus illud esse infinitæ longitudinis versus Orientem, & Occidentem, & latitudinis finitæ; sanè esto ab Oriente in Occidentem, aut ab Occidente in Orientem cieri non posset tamen ab austro ad aquilonem, & ab aquilone ad austrum moueri motu recto posset: ergo absolute mobile localiter esset. Præterea, esto, esset finitæ longitudinis versus Occidentem, & infinitæ longitudinis solum versus Orientem; ab Orienti tamen in Occidentem motu recto moueri posset, vt inferius hoc ipso capite ostendam. Tandem corpus illud, esto quæuis versus infinitum esset, nullumque locum non occuparet, motu circulari moueri posset: quamquam enim nulla lineæ ab eius centro deductæ collectim sumptæ sibi inuicem quoad locum succederent, nullaque secundum se totam alterius locum occuparet ob infinitam earum distantiam: cæterum vna lineæ

diuisim sumpta ad alterius locum deuenire posset; cum enim quæuis pars lineæ A. v.g. à centro illius corporis infiniti finitè distaret: sanè à quauis parte lineæ B. finitè tantum duraret; & proinde quæuis vnus lineæ pars ad alterius locum per motum deuenire posset; ac per consequens tota vna lineæ diuisim sumpta ad locum alterius etiam diuisim sumptæ accedere poterit. Quod autem quæuis pars cuiusuis lineæ à centro corporis infiniti finitè tantum distaret, esto ipsa lineæ collectim sumpta à centro infinitè distaret, ex eo perspicuum est: quia ab instanti A. reliquorum in infinitum subsequentiū collectio, siue æternitas infinitè distat, & tamen nullum instans totius æternitatis ab instanti A. infinitè distat: aliàs æternitas, & instantium infinita collectio duobus terminis cœteretur. Atque ex his constat, singulas partes corporis infiniti in sensu composito aliarum circulariter moueri posse in aliquo tempore, quin in eo tota partium collectio circulariter moueatur.

16. Tertium argumentum est Bonauenturæ in 1. dist. 43. Si daretur corpus infinitæ magnitudinis, illud esset actus purus: at esse actum purum est proprietas, ac prærogatiua foliis Dei, quippe qui solus omnis potentialitatis expers est, cum interim omnis creatura sit in potentia ad aliquid. Maior probatur: quia corpus infinitum non esset potentia ad aliquid, nihilque ei addi posset; aliàs finitum esset: ergo actus purus non esse non posset. Verùm hæc ratio nihil concludit: nam Deus est actus purus, quia non est propriè in potentia ad aliquid: corpus autem illud esset in potentia ad plura, nimirum ad non esse; ad plura esse accidentaria, quibus immutari posset; ad formam substantialem infinitè protensam, qua completeretur; ad ipsius corporis partes, quarum vna alias intrinsecè posset non complere, aut immutare: ac demum ad nouas partes, quæ ei à Deo superaddi possent: quamuis enim infinitum esset, non ob id additamenti incapax esset: quæ ratione Deus productis infinitis hominibus albis infinitos nigros eis potest superaddere.

17. Quartum argumentum proponitur à Richardo in 1. dist. 43. quæ 5. Producat Deus lineam infinitam versus Orientem, & versus Occidentem: lineæ isthæ quæcumque diuidatur, in duas partes æquales diuidetur: quia si vna eius diuisa pars alteri supponatur, neutra alteram excedet: nec enim versus eam partem, qua facta esset diuisio; cum ibi duo extrema vtriusque supponantur, alterum alteri: nec etiam versus aliam partem vna aliam excedet; cum versus aliam ambæ extremis careant: scienter ergo duo puncta in ea lineæ A. videlicet, & B. sanè pars illius lineæ per A. ad B. æqualis erit parti eiusdem lineæ à B. & ultra, ob rationem nuper propositam. Deinde pars lineæ vsque ad A. tantum, & non ultra est æqualis parti lineæ, quæ à B. incipit, & in infinitum protenditur: at quæcumque sunt æqualia vni tertio, sunt æqualia inter se: ergo pars illius lineæ per A. ad B. & pars etiam illius ad A. tantum æquales inter se erunt: cum ergo ex his postremis altera in altera contineatur, sanè pars æqualis toti non esse poterit.

18. Verùm hæc ratio nihil concludit; supponit enim vnā partem infinitam lineæ alteri etiam infinitæ æqualem esse, quod omnino falsum est, cum æqualitas, & inæqualitas totius quantitatatis finitæ

finita sint passiones: & quamvis vna pars infinita eius lineæ altera etiam infinita maior, aut minor non sit, eamque nec excedat, nec ab ea excedatur inde tamen non sequitur, vnam alteri æqualem posse esse: vt enim ait Aristoteles 10. *Metaphys. non omne est æquale, quod non est maius, aut minus*: idque in rebus tantum finitis locum habet; secus vero in infinitis, quæ & maius, & minus æquale, & inæquale neutriquam suscipiunt. Ita respondet Richardus vbi supra. Cui addiderim, esto gratis admittatur, partem infinitam esse æqualem toti infinito, nihil id inconuenientis habere: solamque æqualitatem partis, & totius in rebus finitis repugnare: siquidem persona Filij ad collectionem trium personarum comparatur, tanquam pars ad totum, siue contentum ad continens: at persona Filij est æqualis in quantitate perfectionis essentialis collectioni trium personarum, in qua continetur. In rebus autem creatis, & finitis partem alicuius collectionis æquare in quantitate perfectionis essentialis totam collectionem planè repugnat.

19. Quartum argumentum, illudque difficillimum à Gregorio in 1. dist. 34. quæst. 4. art. 2. & P. Vazquez. 1. part. disp. 26. c. 8. aliisque in hunc fermè modum proponitur. Creet Deus longitudinem infinitam versus Orientem, solum, eamque alternatim albam, & nigram: ita vt primo palmo nigra sit, secundo alba, tertio nigra, quarto alba, & sic in immensum: deinde secernat Deus partes albas à nigris, & nigras versus Orientem, sicuti antea continet, vel per motum, vel sine motu; albas verò versus Occidentem in infinitum etiam protendat, ita vt à prima parte nigra alba incipiant: sanè in hoc euentu aut longitudo partium albarum duobus terminis clauderetur, aut eadem longitudo ex albis, nigrisque coalescens absque vlla additione, aut rarefactione modò spatium infinitum versus Orientem solum; modò infinitum versus Orientem, & Occidentem occupabit; quod aperte videtur repugnare.

20. Respondeo cum P. Vazquez vbi supra, admissa sequela argumenti. Consequens autem absurdum non esse tripliciter explano: primò, quia quod longitudo illa modò occupet spatium infinitum versus Orientem solum, modò vero spatium infinitum versus Orientem, & Occidentem; non arguit eam occupare modò maius, modò minus spatium; quia cum verumque spatium est infinitum, neutrum aliò propriè maius, aut minus esse potest: hæ enim relationes, in infinito locum non habent, vt supra non semel edocui. Secundò, quod eadem longitudo modo protensa versus Orientem, modò versus Orientem, & Occidentem occupet spatium, quod antea, & vltèrius infinita alia spatia; idque absque rarefactione, aut absque eo, quod aliqua eius pars in duobus locis collocetur: hoc inquam, inconueniens non est, quia spatium imaginariū propriè non occupatur, nec potest. Et quamvis de spatio imaginario finito loquendum sit perinde, ac si aliquid reale esset, aut verè occupari posset; quia alias per ordinem ad illud rerum distantiam, & indistantiam, situm, & posituram metiri non possemus: fortassis tamen de spatio imaginario infinito omnis mensuræ incapaci necessario ita loquendum non est.

21. Tertio; siue spatium imaginatum propriè occupetur, siue non: sanè eadem magnitudo infinita

sine rarefactione, aut condensatione, & absque eo, quod vna illius pars iam in vno, iam in duobus locis sit eadem, inquam, modo aliquod spatium infinitum, modo illud ipsum, quod antea, & aliud spatium vltèrius occupare poterit: siue, quod perinde est nostro more loquendi, & concipiendi, modò maius, modò minus spatium occupare poterit: ergo longitudo illa in argumento propofita modò versus Orientem, & versus Occidentem in immensum protendi potest. Antecedens suppositis nostræ fidei principiis euidenter demonstratur: siquidem collectio pœnarum Iudæ incipiens ab instanti *D.* toti æternitati à parte post commensuratur; sumo eandem collectionem in finitum pœnarum nulla addita, & rogo: an si inciperet ab instanti *A.* quod instanti *D.* tribus instantibus inclusiuè antèrius est; an, inquam, omnia instantia æternitatis ab instanti *A.* inclusiuè adæquaret, vel non. Si primum: ergo eadem collectio pœnarum sine vlla additione, aut rarefactione, modò maius, modò minus instantium occupat, & adæquatur: cur ergo de quantitate permanèti idem dici nequeat. Si secundum: ergo collectio illa pœnarum Iudæ ab instanti *A.* inchoans ad aliquod æternitatis non pertingeret, in eoque finiretur: ac proinde infinita esset: aut infinitum duobus terminis claudi posset, quod supra repugnare demonstratum est.

22. Quintum argumentum à P. Hurtado vbi supra proponitur. Creet Deus longitudinem infinitam vtrinque, videlicet versus Orientem, & versus Occidentem: eamque diuidat, qua supra telluris centrum pergit, eique perpendiculariter responderet: duosque palmo, ex ea abscindat. Rursus, Deus partes illas reliquas moueat, alteram ab Oriente ad Occidentem, alteram vero ab Occidenti in Orientem; ita vt ambæ immediatè se tangant; aut si maius, continentur: sanè in hoc euentu linea illa post interruptionem, aliquarumque partium abscissionem; iterum sibi commissæ, & reuinctæ non poterit non amittere spatium aliquod versus Orientem, & versus Occidentem: quia aliàs maius spatium, quàm antea occuparet, quod omnino fallum est, vt supponitur: tum etiam quia ab Oriente in Occidentem, & contrario penes aliam, aliamque sui partem mouetur: quando igitur motus omnis terminum à quo, & terminum ad quem postulat, certè non poterit longitudo illa versus Orientem, & versus Occidentem spatium aliquod non amittere: quo fiet, vt quantumuis insipita sit duobus terminis eo in euentu claudatur: quod tamen repugnare, supra euidenter, ni fallor, demonstraui.

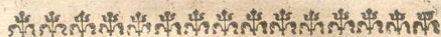
23. Huic argumento respondet P. Hurtado, partes illius lineæ intercisas moueri non posse: contra tamen primò: quia sine motu potest Deus illas committere, & inter se in aliquo puncto fixo copulare, in qua hypothesi tota vis argumenti redit: sic Christus Dominus sine motu se speciebus consecratis præsentem reddit, easque quodam modo sibi copulat. Contra secundò: quia quamuis collectio aliqua finita successiuè decurrere non possit, quin aliquando præterita sit, tamen collectio aliqua infinita successiuè decurrere potest, quin in vilo instanti vnquam præteritura sit: ergo quamuis magnitudo finita moueri nequeat absque termino à quo, tamen magnitudo infinita moueri poterit absque eo, quod collectio sumpta terminum aliquem à quo sortiat, esto diuisum

diuissim sumpta, & quoad singulas eius partes illum fortiat. Contra tertio: quia sicut magnitudo permanens mouetur de loco in locum, ita anima rationalis v. g. mouetur de tempore in tempus: at eo ipso, quod anima rationalis sit aeterna à parte post, & infinita duratione praedita sit, potest continuè moueri de instanti in instans absque vilo termino ad quem, vltra quem vltius non progrediatur: ergo eo ipso, quod magnitudo aliqua sit immensa, & infinitè vbcationis versus aliquam partem poterit moueri de loco in locum absque vilo termino à quo, quem omnino deserat. Quare melius argumento responderi potest, lineas illas per motum sibi committi, & iungi posse: ob id tamen duobus terminis eas clausum non iri; sed spatium, quod antea versus Orientem, & Occidentem; & vltius spatium partium abscissarum ratione suae infinitatis occupare posse, vt in solutione praecedentis argumenti exposui.

24. Sexto arguunt aduertarij: implicat qualitas infinitè intensa: ergo & qualitas infinitè extensa. Consequentia videtur sine vilo discrimine. Antecedens suadetur: tum quia si daretur visio Dei infinitè intensa, esset comprehensio Dei, quae tamen repugnat: tum etiam, quia si grauitas infinita in lapide constitueretur, lapis in instanti moueri posset, & non posset, vti disputat Aristoteles 1. de caelo cap. 6. non posset moueri in instanti, quia motus essentialiter tempus postulat, in quo exerceatur: posset quidem moueri in instanti, quia quo grauius est mobile, eò velocius, siue breuiori tempore mouetur: ergo, si mobile est infinitè grauitatis; in vnico temporis puncto moueri poterit. Respondeo negato antecedenti; ad primam eius probationem dicendum est, quod visio Dei infinitè intensa eum non comprehenderet, cum plura Dei connotata, pluresque eius effectus eam latere possent. Ad secundam probationem dicendum est, quod lapis infinita, & summa grauitate praeditus in instanti moueri non posset; sed solum moueri posset in centrum motu summè veloci: motus autem summè velox non est, qui in instanti temporis peragitur; sed qui nullam partem etiam indeterminatam loci non attingit, nullamque etiam partem indeterminatam temporis non exhaurit.

25. Septimò demum argumentatur contrarij. Quia nequit Deus simul producere omnem quantitatem finitam solum: ergo nequit etiam producere simul quantitatem infinitam. Consequentia tenere videtur: vbi enim id, quod finitum, & minus est, à Deo produci nequeat: quae ratione ab eo produci poterit id quod infinitum; ac proinde finito maius est. Antecedens suadetur: si produceret Deus simul omnem quantitatem finitam solum; ea quantitas additione vnus palmi (quam quantitati infinitae nondum productae detrahat Deus) additione, inquam, vnus palmi infinita euaderet, atque finitum additione finiti in infinitum exeresceret, quod chimericum est. Sequela suadetur: quia omnis quantitas finita solum est maxima quantitas finita: at vbi quantitati finitae maximae aliquid addatur, ea finita remanere non poterit: alias ante additionem inter finitas maximarum fuisset: ergo quantitas illa quacunque additione in infinitam exerescet. Respondeo, producere Deum omnem quantitatem finitam solum, hoc est, quae infinita non sit, est producere partes quantitatis infinitae, quin

ipsa quantitas infinita producat: omnis enim quantitas finita est pars, aut potius partes quantitatis infinitae: cum ergo Deus diuinitus producere nequeat partes omnes alicuius totius, quin totum ipsum producat: sane quantitatem omnem finitam solum producere nequibit. At ex eo, quod Deus infinitam quantitatem actu produceret, neuiquam sequeretur partes alicuius totius toto ipso improducto à Deo productum iri. Itaque concessio antecedenti praecipuo obiectionis neganda est eius consequentia: nimirum: quia vt visum est, quae militat in antecedenti ratio, ea nequaquam procedit in consequenti.

TRACTATUS V.

De infinitate corporis naturalis, aliarumque rerum quoad durationem.

CAPVT PRIMVM.

An creatura aliqua permanens, siue corporea, siue corporis experts esse possit à parte ante aeterna, siue infinita quoad durationem?

FFIRMATIVAM questionis propositae partem tuentur B. Thomas 1. part. q. 46. art. 2. & 2. contra gent. cap. 46. & cum eo Caietanus, Capreolus, Ferrariensis, aliique Thomistae. Item Okam. Gabr. Gregor. & cum his non pauci Nominales. Nec non Scotus, quanquam problematice in 2. dist. 1. quaest. 3. ac Durand. etiam in 2. dist. 2. q. 2. Ex nostris Suarez 1. Metaphys. disp. 20. sect. 6. Vasquez 1. p. disp. 177. cap. 5. Molina 1. part. q. 46. art. 2. Conimb. 8. Phys. cap. 2. quaest. 6. art. 6. Hurtadus disp. 16. Phys. sect. 1. Compton. disp. 39. Phys. sect. 1. Ouiedo lib. 8. Phys. contr. 19. punct. 1. Rub. tract. de aeternit. mund. q. 2. & Arriaga disp. 17. sect. 2. subsect. 2. quibus libenter accedo. Primò, quia non est maior perfectio aeternitas, siue infinitas durationis à parte ante duntaxat, quam aeternitas, siue infinitas durationis à parte post: at haec posterior perfectio conditionem creaturae permanentis non superat: ergo nec illa prior perfectio est supra conditionem creaturae suapte natura permanentis. Maior probatur: quoniam semper fuisse, aliquando tamen non fore, nec beatius, nec perfectius est, quam aliquando non fuisse, semper tamen fore: imò hic posterior existendi, modus priori perfectior, & beator est, si altera alterum excedit, vt intuenti constabit: infinitas ergo durationis à parte infinitatem durationis à parte post neuiquam perfectione superat. Minor autem argumenti nostri est de fide, cum Scripturae Angelorum, & animorum immortalitatem, eorumque aeternam, ac nunquam cessaturam poenam, aut gloriam passim deprædicent. Huc etiam faciunt illud Ecclesiast. 1. Terra autem in aeternum stat, aliaque id genus sacrae paginae testimonia.

Secundò probatur nostra sententia: quia magnitudo aliqua permanens in ordine ad locum infinita esse potest, indifferenter qui dem versus Orientem